

สรุปเนื้อหาของร่างกรอบความตกลงว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนและความร่วมมือ รอบด้านระหว่างไทย-สหภาพยุโรป (อียู)

กรอบความตกลง PCA ครอบคลุมความร่วมมืออย่างรอบด้านระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และระหว่างประเทศในประเด็น อาทิ ความมั่นคง เสรีภาพ การยุติธรรม การโยกย้ายถิ่นฐาน การค้าและการลงทุน ความเชื่อมโยง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมุทรศาสตร์ การสาธารณสุข สิทธิแรงงาน เกษตรกรรม การประมงยั่งยืน สิทธิมนุษยชน สารสนเทศและการสื่อสาร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีและนวัตกรรม ประกอบด้วย ๖๔ ข้อ (Article) แบ่งกลุ่มออกเป็น ๘ หัวข้อ (Title) ส่วนอารัมภบท (Preamble) และส่วนแถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration) ต่อท้ายอันเป็นส่วนหนึ่งของกรอบความตกลงฯ โดยมีสาระสำคัญแบ่งตามหัวข้อ ดังนี้

๑. ขอบเขตและหลักการทั่วไป (Nature and Scope)

- ระบุหลักการที่ทั้งสองฝ่ายให้ความสำคัญและเป็นพื้นฐานด้านนโยบาย คือ การเคารพ ในหลักประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน การเคารพในหลักนิติธรรม การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการแก้ไขข้อพิพาทจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและโลกาภิวัตน์
- ยืนยันความสำคัญของการต่อต้านการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และความร่วมมือเพื่อป้องกันและจัดการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมาย อาทิ อาวุธขนาดเล็ก อาวุธเบา และอาวุธแบบอื่น ๆ
- ย้ำว่าอาชญากรรมร้ายแรงระหว่างประเทศควรได้รับการลงโทษ และให้มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในเรื่องนี้ รวมทั้งยืนยันความสำคัญของการต่อต้านการก่อการร้าย

๒. ความร่วมมือระดับทวิภาคี ภูมิภาค และระหว่างประเทศ (Bilateral, Regional and International Cooperation)

- ภาคิตกลงที่จะร่วมมือและแลกเปลี่ยนความเห็นในเวทีความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหประชาชาติ (UN) รวมถึงองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ International Labour Organization (ILO) กรอบ ASEAN-EU กรอบ ASEAN Regional Forum (ARF) Asia-Europe Meeting (ASEM) และจะร่วมมือและแลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นด้านเศรษฐกิจในเวทีและองค์การต่าง ๆ อาทิ United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) World Trade Organization (WTO) และ World Intellectual Property Organization (WIPO)
- ภาคิตจะร่วมมือในระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค โดยคำนึงถึงปัจจัยทางทรัพยากร การเมือง และสถาบันของทั้งสองฝ่าย และจะรับประกันความสอดคล้องกันของกิจกรรมที่เกี่ยวกับรัฐสมาชิก สหภาพยุโรป และอาเซียนด้วย

๓. ความร่วมมือในประเด็นการค้าและการลงทุน (Cooperation on Trade and Investment Issues)

- ภาคิตจะหารือกันเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการค้าทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการเข้าสู่ตลาด และส่งเสริมความโปร่งใส รวมทั้งจะหารือเพื่อหาทางออกสำหรับปัญหาทางการค้าด้วย
- ส่งเสริมให้มีความร่วมมือด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS) ระบบอาหารที่ยั่งยืน อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade: TBT) การลงทุนที่โปร่งใส การบริการ และนโยบายด้านการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ

- แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับความร่วมมือทางศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า ส่งเสริมการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights: IPR) ตลอดจนแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าดิจิทัล (Digital Trade)
- ยืนยันพันธกรณีเรื่องการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping) ภายใต้กฎของ WTO

๔. ความร่วมมือด้านเสรีภาพ ความมั่นคง และการยุติธรรม (Cooperation in the Area of Freedom, Security and Justice)

- ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมหลักนิติธรรม รวมถึงความเท่าเทียมทางเพศ และการส่งเสริมพลังสตรีและเด็กผู้หญิง
- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัว ความร่วมมือทางการศาลและทางอาญา การคุ้มครองทางกงสุล และความร่วมมือทางมนุษยธรรมในทุกประเด็น
- ยืนยันความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันแบบครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายถิ่นฐาน ซึ่งรวมถึงการโยกย้ายถิ่นฐานที่ผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และการรับ-ส่งกลับบุคคลสัญชาติตนที่พำนักอยู่อย่างผิดกฎหมายในดินแดนของภาคีอีกฝ่าย
- เห็นความสำคัญของความร่วมมือในการต่อต้านอาชญากรรมที่มีลักษณะจัดตั้งเป็นองค์กร และการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และความร่วมมือด้านนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติด

๕. ความร่วมมือในภาคส่วนอื่น ๆ (Cooperation in other Sectors)

- เห็นชอบที่จะร่วมมือเพื่อส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมถึงจัดตั้งเวทีการหารือในเรื่องนี้
- ตกลงที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคการเงิน ตลอดจนความร่วมมือด้านนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ธรรมชาติทางด้านภาษี นโยบายอุตสาหกรรม และการพัฒนาศักยภาพของ MSMEs รวมทั้งการอำนวยความสะดวกความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างสองฝ่าย
- ขยายความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และส่งเสริมความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การศึกษาและวัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการสาธารณสุข
- ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งร่วมมือด้านพลังงาน การขนส่ง การท่องเที่ยวยั่งยืน สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และสมุทรศาสตร์
- ส่งเสริมการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมถึงเพิ่มความร่วมมือในสาขาการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และการพัฒนาชนบท
- ส่งเสริมความร่วมมือด้านการจ้างงานและกิจการสังคม การจัดทำและประมวลผลทางสถิติ และการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ของภาคประชาสังคม

๖. แนวทางในการดำเนินความร่วมมือ (Means of Cooperation)

- ภาคีตกลงที่จะจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมในการปฏิบัติตามความตกลงฯ ตามขีดความสามารถและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเห็นพ้องที่จะร่วมมือกันเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

๗. กรอบความร่วมมือเชิงสถาบัน (Institutional Framework)

- ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ภายใต้ PCA เพื่อติดตามผลการปฏิบัติตาม PCA รวมทั้งจัดลำดับก่อนหลังของการดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้ PCA ให้ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินงานตาม PCA ตลอดจนหาข้อยุติกรณีเกิดความแตกต่างในการตีความความตกลงฯ โดยให้มีการประชุมอย่างน้อยทุก ๒ ปี

๘. ข้อบทสุดท้าย (Final Provisions)

- เปิดโอกาสให้มีการขยายขอบเขตครอบคลุมความตกลงฯ ได้ในอนาคตในรูปแบบตราสารหรือความตกลงเสริม และรับประกันว่า PCA จะไม่กระทบต่อความร่วมมือระหว่างไทยและรัฐสมาชิกสหภาพยุโรป ทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและอนาคต
- ในกรณีที่ฝ่ายใดละเมิดพันธกรณีภายใต้ PCA โดยเฉพาะที่เป็นหลักการสำคัญของ PCA อีกฝ่ายหนึ่งต้องมีหลักฐานตามข้อกล่าวหาที่เพียงพอ โดยอีกฝ่ายนั้นอาจดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และก่อนที่จะดำเนินการเช่นนั้น จะต้องแจ้งปัญหา พร้อมส่งเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการร่วมพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อแสวงหาข้อยุติที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ก่อน

๙. แถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration)

- คำแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยข้อ ๕ มีเนื้อหาสำคัญ คือ ทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ลงนามในธรรมนูญกรุงโรมแห่งศาลอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญของระบบยุติธรรมระหว่างประเทศ โดยธรรมนูญกรุงโรมฯ ระบุให้การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ และอาชญากรรมสงคราม เป็น “อาชญากรรมร้ายแรงที่เป็นข้อกังวลในระดับระหว่างประเทศ”
- คำแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยข้อ ๒๓ มีเนื้อหาสำคัญ คือ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย จะดำเนินการทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับกฎหมายของตนเพื่อรับประกันว่า บุคคลจะไม่ต้องโทษประหารชีวิต

กรมยุโรป
กองสหภาพยุโรป
มิถุนายน ๒๕๖๗